

1989

ROK ZÁZRAKŮ

METODIKA K PRACOVNÍMU LISTU

2. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A ODPOVÍDAJÍCÍ ROČNÍKY VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ

Časová dotace:	45 minut (možné použít i pro delší časovou dotaci)
Způsob práce:	skupinová práce, individuální práce, čtení s porozuměním
Klíčová slova:	rok 1989 v mezinárodních souvislostech, Václav Havel, Občanské fórum, československé volby v roce 1990

Výukové cíle:

Aktivity realizované pomocí jednotlivých cvičení předkládaného pracovního listu vedou žáky k porozumění klíčovým momentům roku 1989 – pádu komunistických režimů východního bloku a železné opony. Žáci pracují s dobovými prameny (obrazovými a písemnými). Důraz je kladen na propojení československých a světových dějin, na vnímání dějinných událostí v mezinárodním kontextu. Žáci interpretují dopad „velkých světových dějin“ na každodenní život obyvatel Československa. Výukový materiál vede žáky k rozvíjení jednotlivých klíčových kompetencí podle RVP.

1. Uvedte vyučovací hodinu evokací pomocí dobové fotografie pořízené před Historickou budovou Národního muzea v Praze v listopadových dnech roku 1989. Vyzvěte žáky, ať odpovídají na otázky, které fotografii doprovázejí. Nejprve je nechte pracovat a diskutovat ve skupinách, poté si projděte otázky společně.

2. Přejděte k aktivitě č. 2. Nechte žáky samostatně doplnit chybějící místa v textu (metoda tzv. rychlého čtení). Doplněvačka obsahuje pro usnadnění práce pomocnou tabulku, v níž jsou vynechané výrazy uvedeny vždy v nominativu.

3. V rámci další aktivity pracují žáci s úryvkem z novoročního projevu generálního tajemníka KSSS Michaila Gorbačova z roku 1989, v němž jeho autor reflektuje události právě se končícího roku.

4. Následuje aktivita č. 5 – „Jsou tato tvrzení pro rok 1989 pravdivá?“ Žáci pracují samostatně nebo ve dvojicích.

5. Aktivita č. 5 představuje žákům osobnost Václava Havla (1936–2011), jeden ze symbolů sametové revoluce v Československu. Žáci mají za úkol správně chronologicky seřadit události z jeho života. Po správném seřazení získají dokončení tajenky. Ta ukrývá jedno z hesel, jež provolávali účastníci demonstrace v Praze dne 17. listopadu 1989 (*Máme holé ruce*).

Doporučená literatura:

Garton Ash, T., *Rok zázraků. Svědectví o revoluci roku 1989 ve Varšavě, Budapešti, Berlíně a Praze*, Praha 1991.
Durman, K., *Popely ještě žhavé: velká politika 1938–1991. Díl II. – Konec dobrodružství 1964–1991*, Praha 2009.
Gorbačov, M. S., *Přestavba a nové myšlení pro naši zemi a pro celý svět*, Praha 1987.
Kennedy, P. M., *Vzestup a pád velmocí: ekonomické změny a vojenské konflikty v letech 1500–2000*, Praha 1996.
Prečan, V. (ed.), *Charta 77, 1977–1989: Od morální k demokratické revoluci*, Scheinfeld – Praha – Bratislava 1990.
Pullmann, M., *Konec experimentu: přestavba a pád komunismu v Československu*, Praha 2011.
Vykoukal, Jiří – Litera, Miroslav – Tejchman, Miroslav, *Východ: Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944–1989*, Praha 2000.

NÁRODNÍ
MUZEUM

2. dotkni se!
století!

6. K závěrečné reflexi slouží aktivita „Historie za zdi muzea ukrytá...“, která si klade za cíl představit žákům sbírkový předmět z depozitářů Národního muzea, jenž se vztahuje k tématu předkládaného pracovního listu. V tomto případě jsme zvolili předvolební plakety *Občanského fóra a Verejnosti proti násiliu*.

Rozdělte žáky do pracovních skupin a nechte je diskutovat nad otázkami doprovázejícími fotografie sbírkových předmětů. Na závěr třída společně prodiskutuje odpověď na otázku č. 2b, jež se dotýká problematiky zájmu občanů o politiku a jejich účasti ve volbách.

Ve dnech 8.–9. června 1990 se konaly volby do Federálního shromáždění a obou národních rad (samostatné parlamenty národních republik). Federální shromáždění – československý federální parlament – se skládalo ze 2 komor: Sněmovny lidu (počet poslanců z obou republik odpovídal poměrem počtu obyvatel) a Sněmovny národů (rovný počet poslanců z obou republik).

Výsledky voleb (první dvě místa) v roce 1990:

I. Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění

Česko: 1. Občanské fórum – 53,15 %, 2. Komunistická strana Československa – 13,48 %.

Slovensko: 1. Verejnosť proti násiliu – 32,5 %, 2. Kresťanskodemokratické hnutie – 18,9 %.

II. Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění

Česko: 1. Občanské fórum – 49,96 %, 2. Komunistická strana Československa – 13,80 %.

Slovensko: 1. Verejnosť proti násiliu – 37,28 %, 2. Kresťanskodemokratické hnutie – 16,66 %.

III. Volby do České národní rady

1. Občanské fórum – 49,50 %, 2. Komunistická strana Československa – 13,24 %.

Zdroje dostupné online:

www.esbirky.cz - sbírkové předměty z muzeí

Veber, V.: *Rozpad Sovětského svazu* – <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1104/003-016.pdf>

Česká televize, *Historie.cs* – Perestrojka <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/115974-perestrojka/>

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Dotkni se 20. století“, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

www.dvacatestoleti.eu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ